

Ympäristölautakunta

Aika 02.10.2024 klo 17:00 - 18:42

Paikka Kunnanvirasto, edustustila 4. krs ja teams

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 44	Ilmoitusasiat	3
§ 45	Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma vuosille 2026-2027 / ympäristölautakunta	4
§ 46	Vihdin kunnan rakennusjärjestyksen päivitys	6
§ 47	Ympäristönsuojeluviranomaisen vastaus kirjalliseen vireillepanoon, koskien HTM Yhtiöt Oy:n toiminnasta aiheutuvaa melu- ja pölyhaittaa	7
§ 48	Esitys Siuntionjoki 2030 -vesistövision ja sekä Enäjärvipilotin jatkamisesta kaudella 2025–2030	26

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Viherkanto Kari	puheenjohtaja	
	Hynnälä Jarmo	varapuheenjohtaja	
	Honkavaara Vesa	jäsen	etäyhteydellä
	Kontio Tiina	jäsen	etäyhteydellä
	Kuula Sanna	jäsen	etäyhteydellä
	Viherkanto Kai	jäsen	
	Oikkonen Anja	nuorisovaltuuston edustaja	
	Pursiainen Leevi	kunnanhallituksen puheenjohtaja	etäyhteydellä
	Sari Brusila	ympäristöpäällikkö	
	Jouko Rapp	johtava rakennustarkastaja	
Ville Könönen	tekninen johtaja		
Salme Napari	pöytäkirjanpitäjä		
Poissa	Nevantausta Hanna		
	Kilpeläinen Fanni		
	Uusitalo Arja		

Allekirjoitukset

	Kari Viherkanto puheenjohtaja	Salme Napari pöytäkirjanpitäjä
Käsitellyt asiat	44 - 48	
Pöytäkirjan tarkastus	7.10.2024	
	Jarmo Hynnälä pöytäkirjantarkastaja	Vesa Honkavaara pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Kunnan yleisessä tietoverkossa 8.10.2024

Ilmoitusasiat

Ympäristölautakunta 02.10.2024 § 44

- 1) Ympäristölautakunnan otto-oikeudelliset viranhaltijapäätökset:
https://vihti.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=official_frames
- 2) Romuautoehdotus
- 3) Vaasan hallinto-oikeuden vastinepyyntö 27.9.2024 NCC Industry Oy:n yhteislupahakemuksesta, Isoahteen louhinta-alue, Kytjärven kylä, Hyvinkää. Ympäristölautakunta ei anna uutta lausuntoa asiasta

Esittelijä

Tekninen johtaja Ville Könönen

Ehdotus

Ympäristölautakunta merkitsee ilmoitusasiat tiedoksi ja päättää, ettei ota käsiteltäväkseen niistä ilmeneviä otto-oikeuden alaisia asioita kuntalain 92 §:n nojalla .

Päätös

Lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma vuosille 2026-2027 / ympäristölautakunta

Ympäristölautakunta 02.10.2024 § 45

280/02.02.00.01/2024

Vihdin kunnanhallitus on antanut talousarvion laadintaohjeet 17.6.2024 (§153) olleessa kokouksessaan. Toimielinten tulee omissa talousarvioesityksissään ottaa kantaa koko taloussuunnittelukaudelle eli käyttötalouden osalta vuosille 2025-2027 ja investointien osalta vuosille 2025-2029.

Kunnanhallitus on antanut talousarviolle kehykset 17.6.2024. Kehykset rajaavat lautakuntien sekä kunnanhallituksen toimintamenojen enimmäismäärät ja toimintatuottojen vähimmäismäärät. Kehykset ovat toimintakatteen osalta sitovat. Toimielimien tulee laatia kunnanhallituksen antaman kehyksen puitteissa, palvelukeskusten johtajien johdolla, ehdotukset talousarvioksi ja käsitellä ne asianomaisessa toimielimessä.

Toimielimet voivat päättää annetun kehyksen puitteissa, miten varat tullaan kohdentamaan toimielimen alaisuudessa ja miten toimielinten toiminta tulee kehittymään taloussuunnitteluvuosina. Vuoden 2025 kehystä tulee pitää ohjeellisena myös taloussuunnitteluvuosina.

Talousarvio on lautakuntaan nähden sitova tulosalueittain ja sitovana määrärahana on toimintakate (tuotot-kulut).

Talousarviokehys on arvioitu niukasti ylijäämäiseksi ja suunnitelmavuodet arvioitu alijäämäiseksi. Vihta-ohjelman tarkoituksena on kuntastrategian mukaisesti sovittaa käyttötalousmenot ja investoinnit vastuulliselle taloudenpidolle. Vuoden 2024 talousarviossa on laadittu VIHTA-toimet vuosille 2024 ja 2025 ja tulevassa talousarviossa 2025 on otettava uudelleen kantaa toimenpiteiden saattamiseksi loppuun ja pyrittävä tasapainottamaan käyttötalouden ja investointien tasoa.

Valmistelija

Ville Könönen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 050 5114 202

Esittelijä

Tekninen johtaja Ville Könönen

Ehdotus

Ympäristölautakunta päättää hyväksyä omalta osaltaan vuoden 2025 talousarvioehdotuksen liitteen mukaisesti ja esittää sitä edelleen kunnanhallituksen ja valtuuston hyväksyttäväksi.

Päätös

Ympäristölautakunta päätti hyväksyä omalta osaltaan vuoden 2025 talousarvioehdotuksen liitteen mukaisesti ja esittää sitä edelleen kunnanhallituksen ja valtuuston hyväksyttäväksi.

Vihdin kunta

Pöytäkirja

8/2024

5 (30)

Ympäristölautakunta

§ 45

02.10.2024

Tiedoksi

Vihdin kunnan rakennusjärjestyksen päivitys

Ympäristölautakunta 02.10.2024 § 46

374/10.03.00.00/2024

Uuden rakentamislain uudistuksen myötä on tullut ajankohtaiseksi uudistaa Vihdin kunnan rakennusjärjestys. Nykyinen rakennusjärjestys on hyväksytty 9.9.2019. Rakentamisjärjestyksen laatimisen ensimmäisenä vaiheena hyväksytään ja asetetaan nähtäville osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja laaditaan rakennusjärjestyksen luonnos.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on virallinen asiakirja, joka määrittelee rakennusjärjestyksen valmistelussa noudatettavat osallistumisen ja vuorovaikutuksen periaatteet ja tavat, sekä rakennusjärjestyksen vaikutusten arvioinnin menetelmät.

*Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kerrotaan, miten osalliset voivat **osallistua ja vaikuttaa** rakennusjärjestyksen laadintaan sekä miten rakennusjärjestyksen **vaikutuksia on tarkoitus arvioida**. Lisäksi siinä esitetään pääpiirteittäin rakennusjärjestyksen **tarkoitus, tavoitteet ja lähtötilanne** sekä rakennusjärjestyksen laadinnan eri **työvaiheet**.*

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on esitetty päätösehdotuksen liitteenä.

Valmistelija

Juho Raunio etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p.040 198 1001

Esittelijä

Johtava rakennustarkastaja Jouko Rapp

Ehdotus

Ympäristölautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle, että se asettaisi osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville ja käynnistäisi rakennusjärjestyksen luonnoksen laatimisen.

Päätös

Ympäristölautakunta päätti esittää kunnanhallitukselle, että se asettaisi osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville ja käynnistäisi rakennusjärjestyksen luonnoksen laatimisen.

Tiedoksi

Liitteet

Liite 1 Ennakkovaikutusten arviointi EVA Vihdin kunnan rakennusjärjestyksen päivitys

Liite 2 OAS_rakennusjärjestys

Ympäristölautakunta

§ 47

02.10.2024

Ympäristönsuojeluviranomaisen vastaus kirjalliseen vireillepanoon, koskien HTM Yhtiöt Oy:n toiminnasta aiheutuvaa melu- ja pölyhaittaa

Ympäristölautakunta 02.10.2024 § 47

57/11.01.04/2024

Asia

HTM Yhtiöt Oy:n toiminnasta aiheutuvasta melu ja pölyhaitasta on tehty kirjallinen vireillepano Vihdin kunnan ympäristövalvontaan 20.5.2021. Vireillepanon tekijät ovat yhtiön naapuruston asukkaita. Allekirjoittajina on yhteensä 9 henkilöä. HTM Yhtiöt Oy toimii osoitteessa Hiidenmäentie 20, 03100 Nummela, kiinteistöllä 927-454-4-1. HTM Yhtiöt Oy:llä on voimassaoleva ympäristölupa (ympä 3.10.2018 § 31) betonituotetehtaalle ja betoniasemalle.

Kirjallisen vireillepanon sisältö

Me täällä Hiidenmäessä olemme pettyneitä HTM tehtaan toimintaan seuraavien asioiden takia:

PÖLY

Pölyntorjunta on ollut riittämätöntä. Pölyä ei ole torjuttu ympäristöluvan kohta 3.1 mukaisesti. Tehdasalue on luvattu asfaloida pölyn torjumiseksi, mutta mitään ei ole tapahtunut. Edellisen omistajan n. 30 vuoden aikana ei ollut pölyhaittoja.

Koska edellinen omistaja (Rudus) pystyi torjumaan pölyn, se ei pitäisi olla mahdotonta.

Liitteenä kuvia pölystä.

MELU

Ympäristölupahakemuksessa annettiin ymmärtää, että melu ei lisäännä, mutta betoniaseman toiminnasta melu on lisääntynyt huomattavasti.

Ehdotammekin parannustoimenpiteitä, joilla melua saataisiin pienemmäksi:

- *kauhakuormaaja aiheuttaa kovaa melua, jyrinää ja tärinää tasoittaessaan kauhalla tehdasaluetta, ylittää sallitun 55 dB. Jos piha-alue asfaltoitaisiin riittävästi, tätä toimenpidettä ei varmaankaan tarvitsisi tehdä.*
- *hiekkauto pamauttaa lastin tyhjennyttyä kovalla vauhdilla kasettilavan perälaudan kiinni, josta tulee erittäin kova pamaus. Pamaus kuuluu satojen metrien päähän. Kuskille ohjeet sulkea lauta äänettömästi.*

Ympäristölautakunta

§ 47

02.10.2024

- *muutamien säiliöautojen tyhjennys aiheuttaa inhottavaa ulinaa ja tehdas voisi vaatia betonintoimittajalta, että betonia ei tuotaisi sellaisella kalustolla, joka tätä ulinaa aiheuttaa lähiympäristöön.*

PUUSTO

Ympäristölupa kohta 3.2

Puustoa on vaurioitettu auraamalla lunta rajusti isolla kuormaajalla suoja puustoa vasten.

Kuvien mukaisesti puunrungot vaurioituneet, kuivuvat melko varmasti. Puustoa on poistettu syksyllä 2020 sisääntuloportin Nummelan puoleiselta alueelta.

EPÄSIISTEYS

Kuvat tehdasalueen ulkopuolelta kertovat epäsiisteydestä omakotitaloihin päin. Kaikenlaista rojua on aurauksesta kulkeutunut alueen ulkopuolelle.

MELUAITA

Ympäristöluvan mukaan annettiin ymmärtää että alueelle tulee riittävän korkea melua ja näkyvyyttä torjuva meluaita.

Kysymmekin miksi Vihdin kunta on antanut rakennusluvat betoniasemalle kysymättä naapureiden lupaa tällaiselle toiminnalle, mutta ei anna rakentaa meluaitaa vaikka häiriötä tuottava laitos on saatu rakentaa näin omakotialueen välittömään läheisyyteen.

Mikäli tähän rakennuslupa-asiaan ei ympäristövalvonta osaa vastata, pyydämme välittämään kysymyksemme rakennusvalvontaan.

Tehtaan ympäristövalvontaan tehdyissä vastineissa on tuotu esiin että melu vähenisi huomattavasti tehtaan toiminnan ehkä joskus siirtyessä sisätiloihin, mutta se ei ratkaise esiintuomiamme ongelmia.

Tiedoksi myös, että alueen omakotiasutus on ollut täällä alueella paljon ennen teollisuutta.

Me allekirjoittaneet toivomme ympäristövalvonnan puuttuvan näihin ongelmiin, jotta omakotiasuminen tällä alueella olisi inhimillisempää sekä tehdas rupeaisi noudattamaan ympäristöluvan määräyksiä.

Kirjallisen vireillepanon liitteenä on esitetty valokuvia pölyhaitasta päiviltä 15.4.2021, 3.5.2021 ja 5.5.2021. Lisäksi valokuvia on esitetty lumen aurauksesta puille aiheutuneista vaurioista. Kuvat on otettu 13.2.2021 ja

1.5.2021. Lisäksi on kuva Hiidenmäentien varren roskaantuneisuudesta 13.4.2021.

Melu- ja pölyhaitasta on esitetty liitteenä päiväkirjamerkintöjä ajalta 13.4.2020 - 17.5.2021. Päiväkirjassa on kahdeksan merkintää pölyhaitasta ja 22 merkintää meluhaitasta.

Lisäksi liitteenä on kaksi videota. Toinen video on kahden ja puolen minuutin mittainen, jossa kuuluu poraus-/piikkausääntä tehdasalueelta. Video on kuvattu ulkona. Toinen video on vajaan minuutin mittainen, jossa kuvataan vesipullon vedenpinnan tärinää. Taustalta kuuluu työkoneen varoituspiippausääni ja jyrähdyksiä. Video on kuvattu asunnossa sisällä.

Vastinepyyntö ja HTM Yhtiöt Oy:n vastine

Ympäristövalvonta on pyytänyt HTM Yhtiöt Oy:ltä vastinetta kirjalliseen vireillepanoon 9.6.2021.

HTM Yhtiöt Oy on antanut vastineensa kirjalliseen vireillepanoon 23.6.2021. Vastineessa todetaan seuraavaa:

PÖLY

Kiinteistö ja sen pihat ovat paljolti siinä kunnossa, kun edellinen omistaja ne on jättänyt. Onkin kummallista väittää pölyämisen olleen vähäisempää ja liittyvän jollain tavalla omistustaan. Ongelma on siis sorapintaiset ja huonolla asfaltilla olevat väylät, jotka selvästi ovat pölyttyneet ajoittain. Olemme käyttäneet ahkerasti luonnonmukaista pölynsidonta-ainetta, kuivimpina aikoina päivittäin. Toki kuivimpaan aikaan piha on ehtinyt jonkin aikaa pölytä ennen kuin kaikki väylät on käsitelty. Siitäkin huolimatta, vaikka työn aloittaisi toiminta-aikojemme salliessa klo 5:00. Vesikastelu on todettu usein riittämättömäksi. Lisäksi pölyä on hetkellisesti saattanut aiheutua siitäkin, kun pihonja on varta vasten harjattu ulkopuolisella kalustolla puhtaaksi esimerkiksi talven jäljiltä.

Uuden asfaltoinnin myötä helpotamme pölynhallintaa huomattavasti. Sorapintaisia väyliä pinnoitetaan ja vanhoja pinnoitteita korjataan. Taustalla on vuodesta 2018 käynnistyneet koko tehdasaluetta koskevat layout-muutokset (mm. betoniaseman rakentaminen, uusi tuotantolinja, vanhan muottialueen kunnostus). Tälläkin hetkellä muottialueen kunnostustöitä tehdään Vihdin kunnan ympäristövalvontaan sekä Uudenmaan ELY-keskukselle raportoiden. Kokonaisuutenaan nämä muutostyöt ovat edenneet vaiheittain ja esimerkiksi pihan asfaltointi on usein viimeisiä työvaiheita projektissa kuin projektissa syystäkin.

Layout-muutokset ovat edenneet siten, että asfaltointi on nyt mahdollista ja järkevää tehdä myös vaiheittain. Tarkoitus on aloittaa mahdollisimman pian betoniaseman edustan ja tehtaan länsipään alueista. Tällä on merkittävin vaikutus pölynhallintaan ja vaikutukset tulevat näkymään varmasti.

MELU

Tehdasalueella on toimintoja, josta lähtee ääntä. Vieressä oleva rautatie sekä harjun päällä kulkeva Vt25 aiheuttavat myös ääntä. Omien melulähteiden osalta me noudatammekin niitä toiminta-aikoja, jotka meille on ympäristöluvassa osoitettu. Lisäksi ulkopuolisen tahon tekemä melumittausraportti on osoittanut, että ympäristömelun vuorokauden keskiäänitaso ei ylittänyt sille sallittuja arvoja lähimmän asuinrakennuksen pihassa.

Ehdotetut toimenpiteet ovat hyviä ja ne ovatkin tehtaalla jo pitkälti käytössä. Sementin toimittajaa on reklamoitu ja esitetty, etteivät kaikista kovaäänisimmillä kompressoreilla varustetut säiliöautot purkaisi Nummelan tehtaalla. Välillä voi esiintyä poikkeuksia, riippuen miten heidän kuljetussuunnittelunsa on onnistunut. Kiviainestoimittajaa on ohjeistettu sulkemaan perälauta rauhallisesti. Näiden toimenpiteiden noudattamista valvotaan.

PUUSTO

Puusto on kärsinyt talven aikana jonkinasteista vahinkoa lumenaurauksen myötä. Meillä on hyvä lumenaurauspaikka puuston sivussa, missä ei ole ajotietä eivätkä suuret lumikasat tuki liikennettä. Seuraamme puuston kuntoa. Meillä ei ole tällä hetkellä tarvetta harventaa tai kaataa isoimpia puita Hiidenmäentie varresta. Puustoa ei olla myöskään tarpeettomasti poistettu. Risukkoa poistettiin kylläkin ja tätä on selvitetty sähköpostitse ympäristötarkastaja Päivi Haataisen kanssa jo aikaisemmin 9.12.2020. Lisäksi joitain yksittäisiä oksia on katkottu tarkoituksella varastokasojen läheisyydessä, koska haittaavat paaluautojen nosturin toimintaa sekä aiheuttavat haittaa myös lastatessa.

Olemme myös ilmaisseet, että tarvittaessa istutamme puita näköesteeksi, kunhan tuotantolinjat ja pihat ovat siinä vaiheessa.

EPÄSIISTEYS

Lumen aurauksen mukana penkalle on kulkeutunut esimerkiksi paalukasoissa käytettäviä välipuita. Kuvaliitteet kuvastavatkin sen hetken tilaa, eivätkä ole enää ajankohtaisia. Esimerkiksi lumikasasta paljastuneet sinne kuulumattomat (välipuut yms.) on jo siivottu kasojen sulettua. Toki pyrimme mahdollisuuksien mukaan välttämään sinne kuulumattoman tavaran kulkeutumisen.

MELUAITA

Saattaa mennä hieman saman asian toistamiseksi, mutta meluaidasta saatava hyöty on kyseenalaistettu ulkopuolisen asiantuntijan toimesta heidän osoittamallaan laskelmilla ja mittaustuloksilla. HTM Yhtiö Oy on ilmaissut, ettei meluaidasta näin ollen ole vastineessa esitettyjen melulähteiden torjumiseksi juurikaan hyötyä. Aidasta aiheutuisi käytännössä pelkkiä kustannuksia, jotka todennäköisesti todettaisiin turhiksi melua ajatellen. Edelleenkin pidämme muita meluntorjuntakeinoja parempina vaihtoehtoina. Olemme kuitenkin osittain siirtäneet betonipaalujen varastointipaikkoja näkö-/melusteeksi Hiidenmäen suuntaan.

Lopuksi todetaan vielä, että teollisuudella on alueella hyvin pitkä historia ja paalutehdaskin on toiminut jo 1960-luvulta asti. Toiminta on pysynyt hyvinkin samana tähän päivään asti, ilman sen kummempia valituksia. Omistajuus on vaihtunut vuosien saatossa useaan kertaan. HTM Yhtiöt Oy:n paaluosaston johtaja [REDACTED] on itse ollut vuonna 1987 ensimmäisen kerran tehtaan toiminnan kanssa tekemisissä ja tuntee historian. HTM Yhtiöt Oy on kehittämässä tehtaan toimintaa, siirtämällä tuotantoa sisätiloihin, kunnostamassa vanhoja muottialueita ELY:n päätöksellä sekä investoinut 2018 omaan betoniasemaan. Näin ollen kaikki vanhat ympäristöasiat on tarkoitus laittaa kuntoon yhdessä Vihdin kunnan ympäristövalvonnan sekä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa.

Mainitut kiviaineksen ja sementin toimitukset liittyvät uuteen betoniasemaan. Ennen vastaava määrä betonin raaka-aineita kulki Parma Oy:n portista, nykyään HTM Yhtiöt Oy:n. Käytännössä muu toiminta on jatkunut samana. Näihin kahteen esitettyyn ongelmaan on toimivia ratkaisuja. Myös ajoittaiseen pölyongelmaan. Meillä on töissä kokeneita käytännön ihmisiä ja arvostamme suoraa puhetta. Ihmettelemmekin, ettei meihin olla oltu suoraan yhteydessä, jos ja kun haittoja on esiintynyt. Tulee väistämättä mieleen, onko tässä taustalla jotain henkilökohtaista ja tarkoituksenhakuista.

Ympäristövalvonnan tarkastus HTM Yhtiöt Oy:n tehdasalueelle 21.7.2021

Muun ohella tarkastuksella keskusteltiin kirjallisessa vireillepanossa esiin tuoduista asioista seuraavaa:

Keskusteltiin pölyn torjunnasta, melun torjunnasta, puustosta ja epäsiisteydestä.

Pölyntorjuntaan on käytetty pohjavesialueella hyväksytyä ligniinipohjaista sidonta-ainetta. Ainetta levitetään kauhakuormaajalla, mikä voi myös aiheuttaa melua. Tehdasalueella on myös tasoitettu monttuja, mikä on voinut aiheuttaa melua. Myös pima-alueen kunnostustyöt ovat ajoittain aiheuttaneet melua.

Hiekka-autojen perälaudan ”pamauksesta” on keskusteltu kuljetusyrityksen kanssa ja ohjeistettu laskemaan lauta hiljaisesti. Myös sementtitoimittajaa on ohjeistettu ja pyydetty käyttämään kalustoa, joka on mahdollisimman hiljaista.

Asfaltointi tulee auttamaan sekä pölyn että melun torjuntaan. Yhtiön tuotantopäällikkö esitti piirroksen asfaltoinnin 1. vaiheen töistä, joka tehdään nyt syksyllä. 1. vaiheessa asfaltoidaan tehtaan länsipuolen varastointialueen ajoväylät, sisääntuloväylä ja betoniaseman edusta. 2. vaiheen asfaltoinnin aikataulu ei ole vielä selvillä.

Puustosta keskusteltiin, sitä ei ole tarpeettomasti poistettu. Kun pihat ovat valmiit, voidaan puustoa ja/tai pensaita istuttaa.

Keskusteltiin tieliittymästä, sen siirto ei tällä hetkellä ole ajankohtainen. Keskustelussa todettiin, että sekä liittymän siirtoon että mahdolliseen aitaan vaikuttavat asemakaavamerkinnot ja kaavan leveähkö katualue Hiidenmäentiellä. Lisäksi Hiidenmäentieltä on osoitettu kaavassa varaus uudelle tielinjalle radan ylitse. Tämä varaus kulkee osittain HTM-Yhtiöt Oy:n tehdasalueella, nykyisellä varastoalueella. Tämän vuoksi esimerkiksi HTM-Yhtiöt Oy:n nykyistä tieliittymää ei todennäköisesti saa siirtää Lohjan suuntaan. Myöskään aidalle ei voi saada lupaa kaavan vastaisesti. Mahdollisen aidan vaikutus melun vähenemiseen on todettu vähäiseksi konsultin toimesta. Tehtaan melun vaikutusalueella olevat asuinkiinteistöt sijaitsevat maastollisesti tehdasaluetta ylempänä.

Tuotantopäällikkö kertoi, että kun piha-alue saadaan valmiiksi ja molemmat tuotantolinjat sisään, tulee sisäinen liikenne alueella vähentymään. Tämä tulee vähentämään myös melua ja pölyä. Laitoskierroksella oli pöytäkirjan mukaan tehty seuraavia havaintoja: Todettiin, että ajoväylille oli levitetty pölynsidonta-ainetta. Yleisilme tehdasalueella oli siisti.

...

Puustossa oli havaittavissa vaurioita betoniaseman läheisyydessä.

Pöytäkirjaan kirjatuihin jatkotoimenpiteisiin ympäristövalvonta on kehottanut kiirehtimään pima-kunnostusta ja toisen valulinjan sisään siirtämistä sekä näihin yhteydessä olevia piha-alueen pinnoituksia ja hulevesijärjestelyjen toteutusta. Näiden toteutuessa voidaan olettaa, että haitta naapureille (melu, pöly) myös pienenee.

Ympäristövalvonnan tiedustelu kirjallisessa vireillepanossa esitettyjen haittojen tilanteesta 4.5.2023 ja saadut vastaukset

Ympäristövalvonta tiedusteli kirjallisen vireillepanon tehneiltä asukkailta melu- ja pölyhaitan nykytilannetta toukokuussa 2023. Tiedusteluun vastasi kolme asukasta kaksi vastausta saapui 8.5.2023 ja yksi 16.5.2023. Vastauksien mukaan melu- ja pölyhaittaa ilmenee edelleen. Pölyhaittaa on vuoden 2023 aikana ollut erityisesti huhtikuussa, jolloin pölyämistä on ollut liki päivittäin. Tehtaan piha-alueen puhdistus oli aloitettu vasta huhtikuun viimeisellä viikolla. Vastaajien mukaan piha-aluetta ei pidetä riittävästi puhtaana, jotta pölyämistä ei esiintyisi. Yhdessä vastauksessa kerrotaan myös, että pölyämistä aiheutuu kuivatuotesiiilojen täytöstä. Yksi vastaaja toteaa, että asfaltoinnista on ollut apua pölyämisessä, kun se pidetään puhtaana.

Melun osalta vastaajat ovat todenneet, että joistakin sementtiautoista aiheutuu edelleen kovaa ja epämiellyttävää ulinaa. Eräs vastaaja toteaa myös, että tehdasalueella aloitetaan tekemään töitä jo ennen klo 5.00 aamulla ja suoritetaan lastaustöitä klo 20.00 jälkeen, myöhäisimmillään klo 22.00 jälkeen. Lisäksi saman vastaajan mukaan tehdas toimii viikonloppuisin ja arkipyhinä ilman poikkeuksia. Näistä työaikojen laiminlyönneistä aiheutuu meluhaittaa naapurustoon. Hän kertoo myös, että välppäsiilon käytöstä aiheutuu yhä värinähaittoja asuinkiinteistöön.

Suojapuuston osalta vastaajat totesivat, että puustoa on vaurioitunut lumen auraamisen seurauksena ja suojapuustoa olisi hyvä saada lisää näköesteeksi.

Ympäristövalvonnan tarkastus 22.6.2023

Muuna ohella tarkastuksella keskusteltiin kirjallisessa vireillepanossa esitetyistä asioista seuraavaa:

Ympäristötarkastaja kertoi, että oli tiedustellut naapurustolta toukokuussa 2023, miten he kokevat HTM Yhtiöt Oy:n toiminnasta aiheutuvan melu- ja pölyhaitan tällä hetkellä. Naapureilta saapuneiden vastausten mukaan mm. asfaltointi on helpottanut haittoja, mutta edelleen pölyämistä on ollut melko runsaasti keväällä huhtikuussa. Naapureiden mukaan myös sementtiautojen tyhjentämisestä lähtee toisinaan ulinaa. Aiemmin oli ollut keskusteluissa puiden ja pensaiden istuttaminen Hiidenmäentien varteen melu- ja pölysuojaksi. Naapurit huomauttivat, että puita ei oltu vielä istutettu. Naapureiden mukaan tehdas ei myöskään noudattanut ympäristöluvan mukaisia toiminta-aikoja, vaan toimintaa aloitettiin toistuvasti jo aamuyöllä kolmen aikaan.

HTM Yhtiöt Oy:n mukaan ympäristöluvan mukaisia toiminta-aikoja on noudatettu tarkasti eikä tehtaan toiminta ole käynnistynyt ennen klo 6.00. Yksittäinen työntekijä voi tulla aikaisin aamulla tekemään esim. huoltotöitä, joka voi näkyä liikkeenä naapureille. Tästä ei kuitenkaan aiheudu melua. Valmiiksi lastattuja paalukuormia voi myös lähteä tehtaan

pihasta kolmen aikaan aamuyöllä. Tällaisia aamuja on HTM Yhtiöt Oy:n mukaan arviolta viikoittain.

Pölyämisen osalta tehtaan tuotantopäällikkö kertoi, että huhtikuu on erityisen hankalaa aikaa, koska on vielä yöpakkasia ja kasteluvesi jäätyy. Tehtaan piha-alueella on aiemmin käytetty pohjavesialueille sopivaa ligniiniä pölynsidontaan, mutta kyseistä ainetta ei ole ollut enää saatavilla markkinoilla. Liikennöinti piha-alueella on vähentynyt noin 90 % tuotannon siirryttyä kokonaan sisätiloihin 1.9.2021 alkaen, joten tehdasalueen sisäisestä liikenteestä aiheutuva pölyäminen on vähentynyt muina aikoina.

Puiden ja pensaiden istuttamisen osalta HTM-Yhtiöt Oy on valmis istuttamaan kasvillisuutta Hiidenmäentien varteen melu- ja pölysuojaksi. Tehtaan naapurustosta ei ole oltu yhteydessä pitkään aikaan. Ympäristövalvontaan ei myöskään ole tullut valituksia kirjallisen vireillepanon jättämisen jälkeen.

Lisäksi laitoskierroksella todettiin, että Hiidenmäentien varteen oli sijoitettu kaksi konttia näkösuojaksi asutukseen päin. Puustoa ei samaisessa kohdassa juurikaan ollut. Keskusteltiin siitä, että puiden istuttaminen ko. kohtaan olisi tarpeellista.

Jatkotoimenpiteinä tarkastuspöytäkirjaan kirjattiin muun ohella seuraavaa:

Puiden/pensaiden istuttaminen

Puita/pensaita tulee istuttaa kiinteistön Hiidenmäentien puoleiselle laidalle näkö-, melu- ja pölysuojaksi. Puut tulee istuttaa HTM Yhtiöt Oy:n kiinteistön puolelle. Istutukset kannattaa ajoittaa syksyyn, jolloin on enemmän sateita ja kasvuunlähtö onnistuisi varmemmin.

...

Pölynsidonta

Tehtaan piha-alueen pölyämisen torjuntaan tulee kiinnittää huomiota erityisesti keväisin. Vedellä kastelun lisäksi pohjavesialueella on mahdollista käyttää kaliumformiaattia pölynsidontaan, jos aiemmin käyttämämme ligniinin kanssa on saatavuusongelmia.

Betoniaseman ovien kiinni pitäminen

Betoniaseman asutuksen suuntaan avautuvat ovet tulee pitää kiinni, jotta naapurustolle aiheutuvaa meluhaittaa saataisi rajoitettua.

Tarkastuksen jälkeen

HTM Yhtiöt Oy oli istuttanut tuija-aidan Hiidenmäentien varteen syksyllä 2023. Taimia oli istutettu sisäänajoväylän molemmin puolin, kohtaan jossa puusto oli vähäistä.

Pyyntö pitää päiväkirjaa toiminnasta aiheutuvasta melu-, pöly- ja tärinähaitasta

Asian selvittämiseksi ympäristövalvonta pyysi kaikkia kirjallisen vireillepanon tehneitä naapureita pitämään päiväkirjaa HTM-Yhtiöt Oy:n toiminnasta aiheutuvasta melu-, pöly- ja tärinähaitasta vuoden 2024 maalisk., huhti- ja toukokuun ajan.

Päiväkirjojen tarkoituksena oli pyrkiä selvittämään mahdollisten haittojen nykytilannetta sen jälkeen, kun HTM-Yhtiöt Oy oli kiinteistöllään tehnyt aiemmin sovittuja toimenpiteitä haittojen vähentämiseksi. HTM-Yhtiöt Oy:ta pyydettiin myös kirjaamaan ylös sellaiset tilanteet, jolloin ovat havainneet toiminnastaan aiheutuvan melua, pölyämistä tai tärinää samana ajanjaksona, jotta mahdollisia haittoja aiheuttavia toimintoja voitaisi jäljittää. Päiväkirjaan pyydettiin merkitsemään myös, mikäli valmiita kuormia on lähtenyt tehtaalta ennen klo 5.00 aamulla.

Ympäristövalvonnalle toimitetut päiväkirjat

Ympäristövalvontaan toimitettiin määräaikaan mennessä kaksi vastausta naapureilta (jatkossa naapurit 1 ja 2) ja HTM Yhtiöt Oy toimitti oman päiväkirjansa. Lisäksi kolmas naapuri (naapuri 3) ilmoitti, että oli pitänyt päiväkirjaa, mutta hukannut sen eikä pystynyt sitä toimittamaan.

Naapuri 1 ilmoitti sähköpostitse ettei ole pitänyt päiväkirjaa. Vastauksen mukaan *tehdasalueelta tulee meluhaittaa. Se kuuluu sisälle asti. Melko usein tehdasalueella kuorman lastaamista tehdään iltaisin ja viikonloppuisin. Autot lähtevät ajoon jo hyvissä ajoin ennen klo 6. Mieheni herää tähän. Aamuisin kun tuodaan hiekkaa siiloon niin "välppää" käytettäessä helisee ikkunat ja lasit kaapissa. Havahdun ja herään tähän, kun menen iltavuoroon töihin. Haittalukema on tällöin yli 3. Tehdasalueella tien viereen istutettiin Tuija-aitaa, sen latvat ovat jo ruskeat, eivät voi oikein hyvin. Eikä ne mitään pölyä ja meteliä estä. Ne puut jotka ovat siinä tien vieressä on aika hyvin saatu kuolemaan ajamalla aurauslumet ja hiekat niitä vasten.*

Työmiehet, jotka vakituisesti asuvat siinä tehdasalueella olevassa mökissä, työskentelevät alueella joka viikonloppu ja arkipyhä. Trukki ja pyöräkuormaaja liikkuvat ahkerasti. Viikonloppuisin portit ovat auki, henkilöautoliikennettä varten?

Olisi vähintään kohtuullista, että illat ja viikonloput rauhoitetaan ja noudatettaisi sitä ympäristölupaa. Kun pölyä, niin hiekka- ja betonipölyä sieltä tulee. Voi vaan arvata, miten terveellistä se on. Melumittaus pitäisi suorittaa niin, ettei tehtaalla väki tietäisi siitä. Luulisin että sellaisia pöly- ja tärinämittauksiakin suoritetaan ulkopuolisen toimesta.

Naapuri 2 lähetti seurantapäiväkirjan, johon oli tehty kaksi merkintää. 16.4. sekä 2.5. oli kuulunut melua, jonka haitan voimakkuus oli 3. Lisäksi naapuri 2 oli kommentoinut melusta, että tehtaalta tulee ajoittain melua asteikolla 1 - 3 ja että he eivät ole voineet seurata melutilannetta päivittäin, koska ovat paljon poissa päivisin.

Pölyn osalta naapuri 2 toteaa, että asfaltointi on auttanut pölyhaittaan.

Istutetusta tuija-aidasta naapuri 2 toteaa, että aita on pahasti kuivunut ja tuskin elpyy. Lisäksi nykyinen puusto on vaurioitunut, koska lunta on kasattu puustoa vasten. Näköeste on siten naapuri 2:n mukaan riittämätön tehdasalueelle viihtyvyyden kannalta. Lehtien lähtiessä aukko puustossa, josta epäesteettinen näkymä tehdasalueelle.

Naapuri 2 ehdottaa, että tehtäisi korkea maavalli näköesteeksi ja eristämään melua.

Naapuri 3 esitti viestissään, että *seuranta-ajalla lähes jokaisena päivänä oli melua, kolinaa ja myös pölyä keväämmällä häiritseviä määriä. Toisinaan melua, todennäköisesti lastaukseen liittyvää oli illalla myöhään ja aamulla noin klo 4.30 - 5 alkaen.*

HTM-Yhtiöt Oy:n päiväkirja

HTM-Yhtiöt Oy on tehnyt päiväkirjamerkintöjä ajalla 23.2. - 16.4.2024.

Päiväkirjamerkintöjen mukaan piha-aluetta on harjattu 26.3.2024 klo 8 - 15 ja asfalttipinnat on pesty 9.4.2024 klo 9 - 16 välisellä ajalla.

Tavanomaisia melua aiheuttavia toimintoja laitoksella on betoniaseman tuotannon aikana kiviainessiilojen täryt, sekoittajan täry, väliastian tärytys jne., sementin ja kiviainesten toimitukset (kiviaines n. 4 kuormaa/pvä ja sementin noin 3 kuormaa/vko). Lisäksi siilosuodattimien puhdistussykli on kuusi tuntia. Siiloja on kolme ja yhden siilon puhdistaminen kestää 5 minuuttia.

Tuotantoon liittyvien toimintojen lisäksi melua on aiheutunut myös lumitöistä, jakeluautosta ruokalan lastauslaiturilla ja erikoiskuljetuksen vastaanotosta. Nämä melua aiheuttavat toiminnot ovat ajoittuneet arkipäiville ko 6.20 - 20.00 välille.

Päiväkirjaan ei oltu merkattu yhtään valmiiden kuormien lähtöä ennen klo 5.00.

Selvityspyyntö HTM Yhtiöt Oy:lle 23.8.2024

Ympäristövalvonta pyysi HTM Yhtiöt Oy:ltä 23.8.2024 selvitystä tehdasalueella viikonloppuisin ja arkipyhinä tehtävistä töistä, joita

ilmoittajan mukaan tekevät työmiehet, jotka asuvat tehdasalueella sijaitsevassa mökissä.

HTM Yhtiöt oy:n vastaus selvityspyyntöön 6.9.2024

Kiinteistöllä sijaitseva rakennus, johon naapuri viittaa, on ilmeisesti vanha erillinen toimistorakennus tontin pohjoisosassa tankkauspaikan vieressä. Siihen on annettu lupa majoittua kahdelle vuokratyöntekijälle, kun ovat tehtaalla komennuksella. Heidän rotaationsa pyörii pääsääntöisesti 'kaksi viikkoa töitä, viikko lomaa' -periaatteella. Palotarkastaja on tilan käynyt aiemmin tarkastamassa paloturvallisuusmielessä.

Ko. työntekijät ovat raudottajia ja he työskentelevät tarpeen mukaan viikonloppuisinkin tuotantohallissa sisällä paaluraidoiteita valmistaen. Heidän lisäksi muita komennusmiehiä on työskennellyt samaan aikaan hallissa. Tämä näkyy usein ulospäin vain kävelyliikenteenä pihalla, sillä raudoitustyötä tehdään hallissa. Myös muita tuotantoa valmistelevia työvaiheita on hallissa tehty, kuten muottien varustelua. Muottien varusteluun tarvittavia paalutarvikkeita on kuitenkin saatettu kuljettaa ulkovarastosta halliin sisälle trukilla tai pyöräkoneella, johon mahdollisesti liittyisi naapurin kuvailema koneiden ahkera käyttö.

Muita töitä, joita on joudutaan tekemään tuotannon ulkopuolella, ovat erilaiset kunnossapitotyöt esimerkiksi ulko- ja sisänostureiden huollot- sekä niiden määräaikaistarkastukset. Näissä joudutaan usein käyttämään trukkia tai pyöräkuormaajaa, koska etäisyydet tontilla ovat pitkät ja painavia taakkoja saatetaan kuskata hallin päädyn kunnossapitoverstaan tulityöpaikalta kentällä oleviin työkohteisiin, esim. nostureihin. Lisäksi rakenteilla olevan uuden poikittaisen ulkonosturiradan työvaiheissa on käytetty pyöräkuormaajaa mm. anturaraudoitteiden siirtelyssä.

Yhteenvedona voidaan todeta, että työt ovat kunnossapitotöitä tai paalutuotantoa valmistelevia töitä. Näiden emme katso kuluttavan laitoksen toiminnalle myönnettyjä lauantain tuotantopäiviä, joita on vuodessa lupa käyttää nykyisellään 10 kpl. Itse paalujen valmistus ja siihen liittyvät raaka-ainekuljetukset tapahtuvat laitoksen toiminta-aikoja noudattaen.

Valmistelija

Päivi Haatainen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 042 1353

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö Sari Brusila

Ehdotus

Asian ratkaisu

Vihdin ympäristönsuojeluviranomainen on tutkinut kirjallisen vireillepanon koskien HTM Yhtiöt Oy:n toiminnasta aiheutuvaa melu- ja pölyhaittaa kiinteistöllä 927-454-4-1 osoitteessa Hiidenmäentie 20, 03100 Nummela.

Ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan yhtiö on tehnyt useita toimenpiteitä melu- ja pölyhaitan vähentämiseksi ja siten noudattanut pääosin ympäristöluvan määräyksiä. Viikonlopputyöskentelyn osalta ympäristönsuojeluviranomainen kuitenkin näkee aiheelliseksi vielä erikseen kehottaa HTM Yhtiöt Oy:tä noudattamaan ympäristöluvan lupamääräyksessä 1.1 esitettyjä toiminta-aikoja ja tarvittaessa käynnistää ympäristönsuojelulain 175 §:n mukaisen hallintopakkomennettelyn.

Ympäristönsuojeluviranomainen vastaa tässä asiaan omalta osaltaan.

Tärinähaittaa tutkii ympäristöterveysviranomainen. Asia on siirretty ympäristöterveysviranomaiselle tältä osin 29.1.2024.

Rakennusvalvontaviranomainen antaa oman vastauksensa kirjalliseen vireillepanoon rakentamisen lupien ja naapureiden kuulemisen (asian käsittely siirretty 19.2.2024) sekä vanhan toimistorakennuksen asuinkelpoisuuden osalta (asian käsittely siirretty 27.8.2024).

Jatkossa yhtiön tulee edelleen jatkaa reagointia tilanteisiin, joista uhkaa aiheutua melu- tai pölyhaittaa tehdaskiinteistön ulkopuolelle ympäristölupamääräyksen 10.1 mukaisesti, jossa määrätään häiriö ja muihin poikkeuksellisiin tilanteisiin puuttumisesta seuraavaa:

10.1 Häiriötilanteissa ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa on aiheutunut tai uhkaa aiheutua määrältään tai laadultaan tavanomaisesta poikkeavia päästöjä ilmaan, maaperään tai vesistöön, on viivytyksettä ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin tällaisten päästöjen estämiseksi, päästöistä aiheutuvien vahinkojen torjumiseksi ja tapahtuman toistumisen estämiseksi.

Tarkastuksella 22.6.2023 sovittiin uusien puiden/pensaiden istuttamisesta Hiidenmäentien varteen. Tämä kehotus on edelleen voimassa ja uusien sekä vanhojen olemassa olevien puiden/pensaiden kunnosta tulee huolehtia jatkossakin.

Perustelut

Toiminta-ajat

Ympäristölupapäätöksen (ympä 3.10.2018 § 31) lupamääräyksessä 1.1 määrätään toiminta-ajoista seuraavaa:

Laitos saa toimia arkisin maanantaista perjantaihin kello 6.00 - 18.00 välisenä aikana. Tuotteiden ja raaka-aineiden kuljetustyöt alueelle tulee ajoittaa ensisijaisesti arkipäiviin maanantaista perjantaihin klo 5.00 - 20.00 välille. Erylistä melua aiheuttavat työt, kuten sementin ja kiviaineksen

purkutyöt tulee ajoittaa arkisin klo 7.00 - 18.00 väliselle ajalle. Laitos saa toimia enintään 10 lauantaita vuodessa klo 6.00 - 16.00 välillä sekä 10 päivää vuodessa maanantaista perjantaihin klo 5.00 - 18.00 välisenä aikana silloin, kun se on laitoksen toiminnan kannalta välttämätöntä. Toiminnanharjoittajan tulee pitää kirjaa aikaistettujen työpäivien lukumäärästä sekä toiminnasta lauantaisin.

HTM Yhtiöt Oy kertoi 22.6.2023 pidetyllä tarkastuksella, että tehtaalta lähtee valmiita kuormia ennen klo 5.00 viikoittain. Lupamääräyksessä 1.1 on määrätty, että tuotteiden ja raaka-aineiden kuljetustyöt alueelle tulee ajoittaa *ensisijaisesti* arkipäiviin maanantaista perjantaihin klo 5.00 - 20.00 välille. Naapurit ovat viimeisimmissä vastauksissa kertoneet, että melua on kuulunut *toisinaan* ennen klo 5.00 ja *melko usein* lastaamista tehdään iltaisin ja viikonloppuisin. Ympäristöluvan mukaisesti ei kuitenkaan ole kiellettyä kuljettaa valmiita tuotteita myös näiden aikojen ulkopuolella satunnaisesti.

Vuosiraportointien mukaan vuoden 2021 aikana HTM Yhtiöt Oy on toiminut kahtena lauantaina sekä neljänä päivänä aloittanut laitoksen toiminnan klo 5.00. Vuoden 2022 aikana laitos on toiminut lauantaisin kymmenenä päivänä eikä ole aloittanut tuotantoa kertaakaan ennen klo 6.00. Vuoden 2023 aikana laitos on toiminut kolmena lauantaina eikä ole aloittanut tuotantoa kertaakaan ennen klo 6.00 aamulla. Vuosiraportointien mukaan laitos on siis toiminut *toisinaan* myös lauantaisin ja jo klo 5.00 alkaen. Kirjanpidon mukaan näiden päivien lukumäärä on ollut ympäristöluvan määräysten mukaista.

Kuitenkin naapurin 1 vastauksessa pyyntöön pitää melu- ja pölyhaitoista päiväkirjaa kerrotaan, että *työmiehet, jotka vakituisesti asuvat siinä tehdasalueella olevassa mökissä, työskentelevät alueella joka viikonloppu ja arkipyhä. Trukki ja pyöräkuormaaja liikkuvat ahkerasti.* HTM-Yhtiöt Oy on vastannut tähän, että työntekijät työskentelevät tarpeen mukaan *viikonloppuisinkin tuotantohallissa sisällä paaluraudoitteita valmistaen. Heidän lisäksi muita komennusmiehiä on työskennellyt samaan aikaan hallissa. Tämä näkyy usein ulospäin vain kävelyliikenteen pihalla, sillä raudoitustyötä tehdään hallissa. Myös muita tuotantoa valmistelevia työvaiheita on hallissa tehty, kuten muottien varustelua. Muottien varusteluun tarvittavia paalutarvikkeita on kuitenkin saatettu kuljettaa ulkovarastosta halliin sisälle trukilla tai pyöräkoneella, johon mahdollisesti liittyisi naapurin kuvailema koneiden ahkera käyttö.*

Muita töitä, joita on joudutaan tekemään tuotannon ulkopuolella, ovat erilaiset kunnossapitotyöt esimerkiksi ulko- ja sisänostureiden huollot- sekä niiden määräaikaistarkastukset. Näissä joudutaan usein käyttämään trukkia tai pyöräkuormaajaa, koska etäisyydet tontilla ovat pitkät ja painavia taakkoja saatetaan kuskata hallin päädyn kunnossapitoverstaan

tulityöpaikalta kentällä oleviin työkohteisiin, esim. nostureihin. Lisäksi rakenteilla olevan uuden poikittaisen ulkonosturiradan työvaiheissa on käytetty pyöräkuormaajaa mm. anturaraudotteiden siirtelyssä.

Ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan sellaisia kunnossapito- ja huoltotöitä, joita ei voida tehdä tuotannon ollessa käynnissä on sallittua tehdä iltaisin ja viikonloppuisin, jos työskentelystä ei aiheudu erityisen häiritsevää melua.

Ympäristöluvan (ympä 3.10.2018 § 31 liite 2) kertoelmaosiossa on kuvattu tuotantoa kappaleessa 'Tuotteet, tuotantomäärät ja tuotanto'. Sen mukaan *tehtaalla valmistetaan myös paaluihin käytettäviä raudoitteita ja paalujen kuormia siirtäviä teräsosia*. Tähän perustuen ympäristönsuojeluviranomainen katsoo paaluraidotteiden teon kuitenkin olevan osa varsinaista tuotantoa ja näiden toimintojen suorittaminen iltaisin ja viikonloppuisin lupamääräyksen 1 aikarajojen ulkopuolella ei katsota olevan luvan mukaista toimintaa.

Melu

Ympäristölupapäätöksen (ympä 3.10.2018 § 31) määräyksessä 2.1 määrätään tehtaan toiminnasta aiheutuvasta melusta seuraavaa:

Paalutehtaan ja betoniaseman toiminnasta aiheutuva melu, mukaan lukien tehdaskiinteistön liikenne, ei saa ylittää asumiseen käytettävien kohteiden pihaluonnetta päivällä (klo 7 - 22) melun A-painotettua ekvivalenttitasoa (LAeq) 55 dB eikä yöllä (klo 22 - 7) ekvivalenttitasoa 50 dB. Toiminnanharjoittajan tulee parantaa meluntorjuntaa uuden betoniaseman ja alueen sisäänkäynnin yhteydessä asutuksen suuntaan, esimerkiksi meluaidalla. Meluntorjuntatoimenpiteistä tulee esittää suunnitelma ja aikataulu toteutuksesta ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuden kuukauden kuluessa luvan lainvoimaiseksi tulosta.

Melutaso on tarvittaessa Vihdin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen määräyksestä selvitettävä joko mittauksin tai teettämällä melun leviämiselvitys. Ympäristönsuojeluviranomainen päättää mittaustulosten perusteella erikseen tarvittavista meluntorjuntatoimista.

Kirjallisen vireillepanon liitteenä oli esitetty päiväkirjamerkintöjä melu- ja pölyhaitasta. Merkintöjen perusteella melua on kuulunut päiväaikaan klo 7.00 alkaen. Laitos saa ympäristölupamääräysten perusteella aloittaa toiminnan arkisin klo 6.00, joten klo 7.00 jälkeen laitokselta voi ympäristöluvan mukaisesti kuulua melua.

HTM Yhtiöt Oy on teettänyt melumittaukset 29.3.2019.

Melumallinnusraportissa todetaan, ettei paalutehtaan toiminnoista aiheudu lähiasutuksen kohdalla melun päiväajan (55 dB) tai yöajan melun

ohjearvon (50 dB) ylityksiä. Korkeimmillaan pelkkien tehdastoimintojen aiheuttama melu on 49,4 dB päiväaikaan ja 47 dB yöaikaan.

Raportissa on tarkasteltu myös kokonaismelutilannetta eli tehdastoimintojen ja kokonaisliikennemäärien (ajoneuvoliikenteen mallinnuksessa on huomioitu Hiidenmäentien ja Vt 25:n liikenne) aiheuttamaa kokonaismelutasoa. Tämä on ollut korkeimmillaan 54,9 dB lähimmän asutuksen kohdalla. Melutaso jää juuri alle päiväajan ohjearvon.

Melumallinnuksessa on lisäksi tarkasteltu 3 m ja 6 m korkeiden meluaitojen vaikutusta melutasoon. Kolmen metrin meluaidalla ei mallinnuksen mukaan ole vaikutusta lähimpien kiinteistöjen melutasoon. Kuuden metrin aidan todettiin mallinnuksen mukaan laskevan melutasoja noin 3 - 4 dB.

Ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että meluaita on lupamääräyksessä esitetty esimerkkinä meluntorjuntatoimista, mutta asemakaavamääräykset kuitenkin estävät aidan rakentamisen Hiidenmäentien varteen. Tehdasalueella meluntorjuntaa on kuitenkin tehty muilla keinoilla. Melutasoon vaikuttaneita toimenpiteitä ovat olleet mm. piha-alueen asfaltointi, jonka myötä tarve pyöräkuormaajalla tehdyille päivittäiselle sorapinnan tasaamiselle on jäänyt kokonaan pois. Lisäksi nostureiden alle on tehty lisätilaa valmiiden paalujen varastointiin, joten pyöräkuormaajalla ei tarvitse enää niin paljon siirrellä paaluja piha-alueella.

HTM Yhtiöt Oy on vastineessaan kertonut keskustelleensa kuljetusyrityksen kanssa hiekka-autojen perälaudan ”pamauksesta” ja ohjeistanut laskemaan laudan hiljaisesti. HTM Yhtiöt Oy on ohjeistanut myös sementtitoimittajaa ja pyytänyt käyttämään kalustoa, joka on mahdollisimman hiljaista.

Näiden toimien lisäksi ympäristövalvonta on 22.6.2023 tehdyn tarkastuksen pöytäkirjassa kehottanut HTM Yhtiöt Oy:tä pitämään tuotantohallin Hiidenmäentien puoleista ovea kiinni melun torjumiseksi.

Tehdasalueella on lisäksi saatu valmiiksi vuoden 2023 aikana rakennus- ja kunnostustoimenpiteet (PIMA-kunnostus ja uusien tuotantolinjojen rakentaminen), joista on aiheutunut melua varsinaisen paalutehtaan toiminnan lisäksi.

Ympäristönsuojeluviranomainen toteaa lisäksi, että vuoden 2019 melumittausten jälkeen HTM Yhtiöt Oy:n tehdasalueella tehtyjen muutosten myötä paalutehtaan toiminnasta aiheutuvan melutason voidaan olettaa laskeneen.

Pölyäminen

Ympäristölupapäätöksen (ympä 3.10.2018 § 31) määräyksissä 3.1 ja 3.2 määrätään ilmaan johtuvista päästöistä seuraavaa:

3.1 Betonituotetehtaan ja betoniaseman toiminnasta, betonin käsittelystä, kuormaamisesta tai kuljetuksesta ei saa aiheutua pölyhaittaa kiinteistön ulkopuolelle. Tarvittaessa pölyämistä on estettävä soveltuvien keinoin, esim. kastelulla tai teknisillä ratkaisuin. Pölyäminen on estettävä pitämällä piha-alueet puhtaana. Pölynsidontaan tulee käyttää ainoastaan puhdasta vettä. Suolan ja kemikaalien käyttö pölyneston yhteydessä on kielletty. Toiminnasta aiheutuvat ilman epäpuhtaudet eivät saa ylittää ilman laatua koskevan valtioneuvoston asetuksen 79/2017 mukaisia raja-arvoja. Mikäli pölyämisestä aiheutuu selkeästi havaittavia haittoja, voi Vihdin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen määrätä jatkuvatoimisesta pölymittauksesta ja tarvittaessa pölyämistä rajoittavista lisätoimenpiteistä. Toiminta on keskeytettävä, jos pölyntorjuntatoimilla ei voida varmistaa, että pölyhaittaa ei aiheudu lähiympäristöön.

3.2 Kiinteistöllä sijaitsevaa puustoa tulee säilyttää mahdollisimman paljon näkemäesteeksi naapuruston suuntaan sekä pölyn- ja melun leviämisen estämiseksi ja/tai vähentämiseksi.

HTM Yhtiöt Oy on tehnyt muutoksia toimintaansa sekä asfaltoinut piha-alueita, joilla on muun ohella pyritty hallitsemaan paremmin pölyämistä. Piha-alue on asfaltoitu lähes kokonaan ja erityisesti niiltä alueilta, joilta pölyämistä on aiemmin syntynyt. Lisäksi tehtaan tuotanto on siirtynyt kokonaan sisätiloihin 1.9.2021 lähtien. 22.6.2023 tehdyllä tarkastuksella HTM Yhtiöt Oy:n edustajat kertoivat, että tämän myötä tehdasalueen sisäinen liikenne on vähentynyt noin 90 %, joka on osaltaan vähentänyt pölyämistä.

Puustoa on tuhoutunut jonkin verran Hiidenmäentien varrelta. Tuhoutuneiden puiden tilalle HTM Yhtiöt Oy on istuttanut tuija-aidan syksyllä 2023. Kasvaessaan aita antaa hyvän näkö- sekä pölysuojan asutuksen suuntaan ympäri vuoden. Kehotus huolehtia puuston/pensaiden kunnosta on edelleen voimassa. Tuija-aidan latvat ovat kuivuneet, mutta se voi silti vielä lähteä parempaan kasvuun ensi kesän aikana.

Ympäristölautakunnan näkemyksen mukaan HTM Yhtiöt Oy on tehnyt toimenpiteitä, joilla on pyritty vähentämään pölyämistä. Asukkaiden mukaan pölyäminen on ollut pahinta keväisin. Erään asukkaan vastauksen mukaan asfaltointi on helpottanut pölyämistä, kunhan se pidetään puhtaana. HTM Yhtiöt Oy:n kanssa pölynhallinnasta on keskusteltu tarkastuksella 22.6.2023 ja yhtiötä on kehoitettu kiinnittämään erityistä huomiota pölyämisen torjuntaan keväisin. HTM Yhtiöt Oy:n pitämän

päiväkirjan mukaan keväällä 2023 piha-alue oli harjattu 26.3.2024 ja asfalttipinnat pesty 9.4.2024. Kevät oli vuonna 2023 myöhäinen, joten nämä ajankohdat hiekkojen poistoon ovat ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan olleet asianmukaiset.

Roskaantuminen ja epäsiisteys

Ympäristölupapäätöksen (ympä 3.10.2018 § 31) määräyksessä 6.2 määrätään ettei toiminnasta saa aiheutua roskaantumista laitosalueelle. Kirjallisessa vireillepanossa esiin tuodut lumien mukana kulkeutuneet jätteet HTM Yhtiöt Oy on siivonnut kiinteistöltä ja Hiidenmäentien varrelta lumien sulettua. Näin tulee toimia myös jatkossa, jos lumien aurauksen seurauksena lumikasoihin päätyy jätteitä.

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulaki (527/2014)

7 §

Toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Jos pilaantumista ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Toiminnanharjoittajan on rajoitettava toimintansa päästöt ympäristöön ja viemäriverkostoon mahdollisimman vähäisiksi.

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on noudatettava jätelain (646/2011) 2 luvussa säädettyjä yleisiä velvollisuuksia ja periaatteita sekä kemikaalilain (599/2013) ja Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön mukaisia kemikaalien turvallista käyttöä koskevia yleisiä periaatteita ja velvoitteita ympäristön pilaantumisen ja sen vaaran ehkäisemiseksi.

8 §

Jos toimintaan 4 luvun mukaan tarvitaan lupa (*luvanvarainen toiminta*) tai siitä on 115 a §:n mukaan tehtävä ilmoitus (*ilmoituksenvarainen toiminta*) taikka toiminta 11 luvun mukaan on rekisteröitävä (*rekisteröitävä toiminta*), toiminnanharjoittajan on sen lisäksi, mitä 7 §:ssä säädetään, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi huolehdittava ja varmistuttava siitä, että:

- 1) toiminnassa käytetään parasta käyttökelpoista tekniikkaa;
- 2) energiankäyttö toiminnassa on tehokasta;
- 3) toiminnasta aiheutuvia päästöjä ja vaikutuksia tarkkaillaan ja niistä sekä toiminnassa käytettävistä raaka-aineista, polttoaineista ja muista

kemikaaleista, toiminnassa syntyvistä jätteistä ja toiminnassa käsitellyistä jätteistä toimitetaan viranomaiselle tarpeellisia tietoja;

4) toiminnanharjoittajan käytettävissä on toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä asiantuntemus.

175 §

1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä taikka määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa;

2) määrätä 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla menetellyt palauttamaan ympäristö ennalleen tai poistamaan rikkomuksesta ympäristölle aiheutunut haitta;

3) määrätä toiminnanharjoittajan riittävässä määrin selvittämään toiminnan ympäristövaikutukset, jos on perusteltua aiheutta epäillä toiminnasta aiheutuvan tämän lain vastaista ympäristön pilaantumista.

Luvanvaraisen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan osalta määräyksen antaa valtion valvontaviranomainen, jos ympäristöluvan myöntää tai ilmoituspäätöksen antaa valtion ympäristölupaviranomainen, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

...

179 §

Jos tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei ole noudatettu, valvontaviranomaisen on asian laatu huomioon ottaen kehotettava lopettamaan säännösten tai määräysten vastainen menettely ja ryhdyttävä toimiin 175 ja 176 §:ssä tarkoitetun hallintopakkoasian vireille saattamiseksi.

Valvontaviranomaisen on valvottava, että kehotusta ja hallintopakkoasiassa annettua kieltoa tai määräystä noudatetaan.

186 §

Jollei 135, 137, 175, 176, 180 tai 181 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille valvontaviranomaisen aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

1) asianosainen;

...

190 §

Tämän lain nojalla annettuun viranomaisen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen siten kuin

Ympäristölautakunta

§ 47

02.10.2024

oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään, jollei jäljempänä toisin säädetä. (19.12.2019/1420)

...

Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920)

17 §

Kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista.

Arvioitaessa rasituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, rasituksen muu tavanomaisuus, rasituksen voimakkuus ja kesto, rasituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat.

Päätös

Lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi

HTM Yhtiöt Oy
Kirjallisen vireillepanon allekirjoittaneet

Esitys Siuntionjoki 2030 -vesistövision ja sekä Enäjärvipilotin jatkamisesta kaudella 2025–2030

Ympäristölautakunta 02.10.2024 § 48

487/11.00.02/2021

Siuntionjoki saa alkunsa Vihdin Nummelan Enäjärvestä ja laskee Siuntiossa Pikkalanlahteen. Joki haaroineen ja valuma-alueineen ulottuu myös Lohjan, Kirkkonummen ja Inkoon kuntien alueille. Siuntionjoki on yksi luonnontilaisimmista jokivesistöistä Uudellamaalla ja kuuluu suurelta osin Natura 2000-suojeluohjelmaan. Se on myös ainoa ympäristöministeriön asettaman vesistöjen erityissuojelutyöryhmän ehdottama erityissuojeltava jokivesistö Uudellamaalla. Siuntionjoen arvoa nostavat vähäinen, mutta geneettisesti ainutlaatuinen meritaimenkanta sekä kuningaskalastaja ja saukko.

Siuntionjoen ekologinen tila on tyydyttävä koko matkalta Vihdin Nummelasta Suomenlahteen laskevaan Pikkalanjokeen asti. Jokivesistön varrella olevien järvien ekologinen tila vaihtelee huonosta hyvään ollen pääosin välttävä. Valuma-alueella on runsaasti peltoja sekä vaki- ja loma-asutusta. Pellot ovat suurin vesistöjen ravinnekuormittaja, mutta myös metsätaloudella, haja-asutuksella ja hulevesillä on merkittävä kuormitusvaikutus. Lisäksi Siuntionjoen varrella on muutamia pistekuormittajia, jotka purkavat käsitellyt jätevetensä vesistöön.

Vesistöalueen tila ei parane ilman aktiivista ja laaja-alaista työtä kuormituksen vähentämiseksi. Siuntionjoella tehtävät kunnostustoimet ovat myös keskeisiä Pikkalanlahden ja ekologiselta tilaltaan välttävän Länsi-Uudenmaan rannikkoalueen parantamiseksi.

Valuma-alueen kunnostustyön käynnistämiseksi ja vesistön tilan parantamiseksi valuma-alueen kunnat ja Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry muodostivat vuonna 2018 yhteisen tahtotilan, vision, ja allekirjoittivat kuusivuotisen rahoitussopimuksen kunnostustöiden suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi. Elinvoimainen ja esteetön Siuntionjoki 2030 -vision keskeisiksi tavoitteiksi asetettiin vedenlaadun parantaminen, vaellusesteiden purku ja virkistyskäyttömahdollisuuksien edistäminen. Siuntionjoki 2030 -vision kunnostustyötä on tämän jälkeen tehty lukuisissa hankkeissa, ja kuntien sekä muiden vision rahoittajien raha on saatu yli tuplattia hankeavustuksin. Yhteenveto tehdyistä kunnostuksista on esityksen liitteenä.

Nykyinen sopimuskausi vuosille 2019–2024 on kuluvan vuoden lopussa päättymässä ja kuntien kanssa on laadittu esitys kunnostustyön jatkamisesta seuraavalla kuusivuotiskaudella. Vihdin osuus hankkeen kustannuksista on tulevalle kuusivuotiskaudella 40 000 euroa/vuosi. Kuntarahaa vastaan haetaan Uudenmaan ELY-keskuksen rahoitusta ja

Ympäristölautakunta

§ 48

02.10.2024

tämän vuoksi omarahoituksesta tulee tehdä kuntien kanssa yhteistyösopimus. Uudenmaan ELY-keskuksesta saadun tiedon mukaan vuosille 2025–2026 kohdistuville kunnostustoimille saadaan ainakin 300 000 euroa vastarahoitusta. Lisäksi Rosk´n Roll on sitoutunut rahoittamaan alueen kunnostustyötä 8 000 eurolla/vuosi (2025-2030). Lisäksi esitetään, että myös Enäjärvipilotin rahoituksen jatkamista samoina vuosina 2025-2030 kuusivuotiskaudeksi 40 000 euroa/vuosi.

Lohjalla, Siuntiossa ja Kirkkonummella Siuntionjoki-2030 hankkeen rahoitusesitykset on hyväksytty ympäristölautakunnissa.

Valmistelija

Sari Brusila etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 050 5114 202

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö Sari Brusila

Ehdotus

Ympäristölautakunta esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että kunta sitoutuu Siuntionjoen vesistöalueen kunnostushankkeeseen sekä Enäjärvipilotin jatkamiseen samoina vuosina esitetyllä rahoitusosuudella vuosina 2025–2030 (Liite: Esitys Siuntionjoki 2030–vesistövision jatkamisesta kaudella 2025–2030 sekä Latvajärvien kunnostuksen esittelykalvot).

Päätös

Ympäristölautakunta päätti esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että kunta sitoutuu Siuntionjoen vesistöalueen kunnostushankkeeseen sekä Enäjärvipilotin jatkamiseen samoina vuosina esitetyllä rahoitusosuudella vuosina 2025–2030.

Tiedoksi

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 44, § 45, § 46, § 48

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n nojalla tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 47**Hallintovalitus Vaasan hallinto-oikeus****Valitusviranomainen**

Vihdin kunnan ympäristölautakunnan päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta. **Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.**

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, kolmantena päivänä sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Päätöksen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusajaksi. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluihminen tai juhannusaatto tai arklauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusviranomainen

Vaasan hallinto-oikeus

käyntiosoite: Korsholmanpuistikko 43, 4. krs

postiosoite: PL 204, 65101 Vaasa

puhelin: 029 56 42780

sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

aukioloaika: klo 8–16.15

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuosioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät, valtion valvontaviranomainen sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja asiassa yleistä etua valvova viranomainen.

Valituskirjelmän muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava:

- 1) päätös, johon haetaan muutosta,
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi, sekä
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan.
- 4) mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän yhteystiedot. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle. Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite, puhelinnumero ja muut tarvittavat yhteystiedot. Jos valitusviranomaisen päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä:

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä,
- 2) todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta, sekä
- 3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on tarvittaessa liitettävä valtakirja (HLL 21 §).

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu

<https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiointijulkisuus/maksut/oikeudenkayntimaksuthallinto-oikeudessa.html> sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=tuomioistuinnmaksulaki#P5>.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Vihdin kunnan kirjaamosta.

Yhteystiedot:

postiosoite: Vihdin kunta, kirjaamo, PL 13, 03101 Nummela

käyntiosoite: Asemantie 30, Nummela

sähköpostin: kunnanvirasto@vihti.fi

puhelinnumero: (09) 4258 3000

kirjaamon aukioloaika: maanantai - torstai klo 8.00 – 15.30, perjantaisin ja arkipyhien aattoina klo 8.00 – 14.00.

Päätöksen lähettämispäivä:

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi kirjeellä, joka on lähetetty:

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi sähköpostilla, joka on lähetetty:

Päätös on lähetetty postitse saantitodistusta vastaan:

Päätös on luovutettu haastetiedoksiantona:

Päätös on luovutettu asianosaiselle kirjallista todistusta vastaan:

Milloin tiedoksiannosta on erillinen todistus, on se liitettävä valituskirjaan.